

افزایش دسترسی به پژوهش: پیاده‌سازی DOI و CrossRef (سرمقاله)

بصیر احمد حصین^۱، علی رحیمی^۲ و علیرضا انصاری کارگر^۳

مقدمه

در چشم‌انداز دائماً در حال تحول تحقیقات علمی و انتشارات علمی، همگام بودن با پیشرفت‌های تکنولوژیکی و استانداردهای صنعت بسیار مهم است. مجله علمی پژوهشی جامی با ثبت نام در CrossRef و پیاده‌سازی شناساگر اشیا دیجیتال (Digital Object Identifier - DOI) برای هر مقاله، دوره و شماره، جهش قابل توجهی به جلو داشته است. این حرکت پیشگیرانه نه تنها نشان دهنده تعهد ما به افزایش دسترسی و دیده شدن محتوای علمی است، بلکه نویدبخش آینده مجله ما است.

CrossRef و قدرت DOIها

CrossRef، سازمان غیرانتفاعی، با ارائه زیرساخت‌ها و خدماتی که امکان پیوند مطمئن محتوای علمی را فراهم می‌کند، نقشی محوری در اکوسیستم انتشارات علمی تحقیقی ایفا می‌کند (Hendricks et al., 2020). یکی از با ارزش‌ترین کمک‌های آن تخصیص DOI به آثار علمی است. DOIها شناسه‌های الفبایی عددی منحصر به فردی هستند که به عنوان پیوندهای دائمی و بدون ابهام به محتوای آنلاین عمل می‌کنند (Heibi et al., 2019). مجله علمی پژوهشی دانشگاه جامی با اختصاص دادن DOI به مقالات، دوره‌های و شماره‌ها، خود را در موقعیتی قرار داده است که از چندین مزیت حیاتی بهره‌مند شود:

۱. **قابلیت کشف پیشرفته:** DOI به‌طور قابل توجهی قابلیت کشف محتوای ما را بهبود می‌بخشد. محققان، دانشجویان و دانشگاهیان در سراسر جهان می‌توانند به راحتی مقالات ما را از طریق موتورهای جستجو، پایگاه‌های اطلاعاتی کتابخانه‌ها و دیگر پلتفرم‌های علمی پیدا کرده و به آن‌ها دسترسی داشته باشند. این افزایش دید می‌تواند به خوانندگان گسترده‌تر و تأثیر علمی بیشتر منجر شود (Pentz, 2006).

^۱ دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان

^۲ دانشکده طب معالجوی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان (dr.rahimi@outlook.com)

^۳ دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان

۲. **ردیابی نقل قول:** DOIها ردیابی دقیق استناد را تسهیل می‌کنند. محققان می‌توانند با اطمینان خاطر به مقالات ما استناد کنند، زیرا می‌دانند که DOI بدون در نظر گرفتن هرگونه تغییر در مکان یا لینک مقاله، خوانندگان را مستقیماً به منبع هدایت می‌کند. این امر ارتباطات علمی دقیق و قابل اعتمادی را تقویت می‌کند (Pentz, 2001).

۳. **ارتباط با پایگاه‌های داده:** ثبت CrossRef و DOIها همچنین درهایی را برای نمایه‌سازی در پایگاه‌های مختلف علمی باز می‌کنند. این ارتباط متقابل با پایگاه‌های اطلاعاتی نه تنها شهرت مجله ما را افزایش می‌دهد، بلکه اعتبار نویسندگان ما را نیز تقویت می‌کند و تضمین کمک هزینه‌های تحقیقاتی و انتصابات دانشگاهی را برای آن‌ها آسان‌تر می‌کند (Howells, 2006).

۴. **حفظ طولانی مدت:** DOI حفظ طولانی مدت محتوای ما را تضمین می‌کند. در عصر دیجیتال، جایی که وب‌سایت‌ها و پیوندها می‌توانند ناپدید شوند، DOI تضمین می‌کند که مقالات ما در دسترس و قابل استناد باقی می‌مانند و سابقه علمی را برای نسل‌های آینده حفظ می‌کنند (Hendricks et al., 2020).

۵. **همکاری جهانی:** DOI با ارائه استاندارد جهانی برای ارجاع و به اشتراک گذاری تحقیقات، همکاری بین‌المللی را تقویت می‌کند. محققان از گوشه و کنار جهان می‌توانند به‌طور یکپارچه با محتوای ما ارتباط برقرار کنند و همکاری علمی فرامرزی را ممکن می‌سازند (Heibi et al., 2019).

مفاهیم آینده و چشم انداز

تصمیم برای ثبت نام در CrossRef و پیاده‌سازی DOI حرکت آینده‌نگر برای مجله علمی پژوهشی دانشگاه جامی است. با انتظارات در حال تحول جامعه دانشگاهی مطابقت دارد و تعهد ما را به برتری در انتشارات علمی نشان می‌دهد. همان‌طور که به جلو می‌رویم، چندین پیامد آینده امیدوارکننده را پیش بینی می‌کنیم:

۱. **افزایش ارسال‌ها:** از آنجایی که محققان مزایای مقالات DOI اختصاص داده شده را می‌شناسند، ما پیش‌بینی می‌کنیم که ارسال‌ها به مجله افزایش یابد. این کار مجله را قادر می‌سازد تا مجموعه‌ای غنی‌تر و متنوع‌تر از دانش علمی را انتخاب کنیم.

۲. **شناسایی جهانی:** نمایه‌سازی در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی، که توسط DOIها تسهیل می‌شود، شناخت جهانی مجله ما را تقویت می‌کند. محققان به‌طور فزاینده‌ای به مجله تحقیقات علمی دانشگاه جامی به عنوان منبع معتبر تحقیقات با کیفیت بالا روی می‌آورند.

۳. افزایش ضریب تأثیر: افزایش قابلیت کشف و ردیابی اسناد می‌تواند به ضریب تأثیر یا تعداد اسنادهای بالاتر مجله منجر شود. این کار نه تنها جایگاه ما را در جامعه دانشگاهی افزایش می‌دهد، بلکه مشارکت‌های تحقیقاتی سطح بالا را نیز جذب می‌کند.

۴. تعامل با جامعه: DOIها ردیابی بلادرنگ استفاده از مقاله را فعال می‌کنند و به ما این امکان را می‌دهند که در مورد ترجیحات و گرایش‌های خوانندگان خود اطلاعاتی کسب کنیم. این رویکرد مبتنی بر داده ما را قادر می‌سازد تا محتوای خود را برای خدمت بهتر به جامعه خود تنظیم کنیم.

نتیجه‌گیری

در عصری که اطلاعات با سرعت نور حرکت می‌کنند، پذیرش فناوری‌هایی مانند ثبت DOI و CrossRef تنها یک گزینه نیست، بلکه ضرورتی برای مجلات علمی است. تعهد مجله علمی پژوهشی جامی به این پیشرفت‌ها نشان دهنده تعهد ما به پیشبرد ارتباطات علمی و انتشار دانش است. آینده روشن است و همان‌طور که به جلو می‌رویم، به برتری، دسترسی و همکاری اولویت می‌دهیم و اطمینان حاصل می‌کنیم که مجله ما در خط مقدم تحقیقات علمی و نوآوری باقی می‌ماند. مجله تحقیقات علمی دانشگاه جامی با DOI و CrossRef سفری را به سوی آینده‌ای تأثیرگذارتر و شناخته شده در سطح جهانی آغاز کرده است.

منابع

- Heibi, I., Peroni, S., & Shotton, D. (2019). Software review: COCI, the OpenCitations Index of Crossref open DOI-to-DOI citations. *Scientometrics*, 121(2), 1213-1228. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03217-6>
- Hendricks, G., Tkaczyk, D., Lin, J., & Feeney, P. (2020). Crossref: The sustainable source of community-owned scholarly metadata. *Quantitative Science Studies*, 1(1), 414-427. https://doi.org/10.1162/qss_a_00022
- Howells, M. (2006). CrossRef: An overview. *Editors' Bulletin*, 2(1), 12-16. <https://doi.org/10.1080/17521740701702073>
- Pentz, E. (2001). Brief communication: Reference linking with CrossRef. *Interlending & Document Supply*, 29(1), 20-23. <https://doi.org/10.1108/02641610110694720>
- Pentz, E. (2006). CrossRef at the crossroads. *Learned Publishing*, 19(4), 250-258. <https://doi.org/10.1087/095315106778690760>